

OPRAVNY, PŮJČOVNY A JINÉ SLUŽBY

30

Cyklistické stanice a „Bajkazyly“

Existuje mnoho opatření, které město může realizovat nebo podporovat, aby se situace cyklistů zlepšila. Jedním z opatření jsou „cyklistické stanice“, což jsou cykloparkoviště s dalšími návaznými službami, často umístěné vedle stanic veřejné dopravy.

Cyklistické stanice kombinují bezpečné a před nepřízní počasí chráněné parkování se službami cyklistickými i jinými. Mohou nabízet širokou paletu možných služeb, z nichž ty nejobvyklejší kromě hlídání parkování jsou:

- Oprava a údržba kol
- Mytí kol, například automatická myčka
- Obchod s novými a použitými koly
- Půjčovna kol, stanice Bike Sharing (systém veřejných kol – viz LEKCE 29)
- Prodej cyklomap, brožur a příslušenství
- Cyklistické informace, kancelář místního cyklistického sdružení
- Bezpečnostní kódování kol
- Dobíjení elektrokol

Vedle služeb, které se typicky vztahují k ježdění na kole, mohou cyklistické stanice nabízet také služby bez vazby na cyklistiku, které pomohou stanici k ekonomické udržitelnosti. Příkladem takových služeb, které se přímo netýkají jízdních kol mohou být:

- Kurýrní, balíkové nebo poštovní služby
- Prodej jízdenek veřejné dopravy, zejména u stanic, které leží poblíž malých nádraží nebo stanic veřejné dopravy
- Ztráty a nálezy
- Malé obchody jako trařky, pekárny nebo kavárny
- Infocentra pro turisty
- Místo pro setkání, jednání či prezentace

30. Opravny, půjčovny a jiné služby

Kombinováním těchto služeb může personál vykonávat další činnosti a současně nabízet vyšší úroveň služeb cyklistům. Kombinování služeb a parkování také pomáhá cyklistickým stanicím, aby vydělávaly. V Německu je personál mnoha cyklistických stanic zaměstnán v rámci projektů tvorby pracovních míst. Cyklistické stanice mohou být důležitou spojnicí článků veřejné dopravy, protože nabízejí lepší integraci kol do intermodálního dopravního řetězce. V Česku tuto službu zatím naplňuje jen „Bajkazy!“ v Praze a v Olomouci. Bajkazy! je podle svých tvůrců zařízením, které chce přispět k překonávání bariér, jež obyvatelé měst zatím od používání kola odrazují. Kromě informací centrum poskytuje i praktickou pomoc. Při drobném defektu si mohou nyní cyklisté zajít do svépomocné dílny nebo se poradit se zkušenými mechaniky. V budoucnu bude Bajkazy! fungovat jako komunitní a informační centrum pro vzrůstající počet lidí, kteří se chtějí po městě pohybovat na dvou kolech, jak je to běžné v mnoha západoevropských městech.

Kromě cyklostanic ještě existuje celá řada dalších možných služeb pro cyklisty. Jejich společným cílem je učinit dopravu na kole pohodlnou, přitažlivou a snadnou. Dostupná samoobslužná místa pro údržbu a opravu kola mohou být velmi užitečná. Taková služba se hodí zejména, je-li nejbližší opravna daleko. Pro některé uživatele také může být důležitá úspora peněz při využití těchto stanic pro samostatnou údržbu a drobné opravy.

Veřejná pumpička

Příkladem malého, ale užitečného vylepšení může být instalování veřejných pumpiček podél cyklistických tras nebo v centrech měst. Tyto veřejné pumpičky mohou být instalovány do samostatného sloupu nebo mohou být součástí infotabule či jiných součástí městského mobiliáře. Příklady lze nalézt v Německu v Münsteru, ve Švýcarsku v Curychu, v Dánsku v Odense nebo nově i v Pardubicích.

Prodejní automaty na cyklistické duše

Dalším užitečným opatřením je instalace prodejních automatů na duše nebo malé sady k jejich lepení. Mohou být umístěny například na stěnách domů, nebo poblíž stojanů na parkování kol či na parkovacích stanicích. Někdy tyto prodejní automaty umístí poblíž svých obchodů prodejci kol a starají se také o jejich provoz. Výhodou automatů je, že cyklisté mohou koupit duše 24 hodin denně 7 dní v týdnu, když jsou běžné obchody zavřené.

Služby na čerpacích stanicích

Cyklistům také pomůže, pokud jim čerpací stanice umožní použít již existující infrastrukturu jako například kompresor na vzduch s redukcí pro různé druhy ventilků. Benzínky mohou nabídnout další služby, jako poskytnutí nářadí na malé opravy nebo prodávat duše či sady k jejich lepení. Zajištění služeb pro cyklisty na čerpacích stanicích může být oboustranně výhodné jak pro cyklisty, tak pro provozovatele benzínových pump.

Dílny na opravu kol

Další užitečnou nabídkou služeb pro cyklisty je možnost naučit se sám si zkontrolovat a opravit kolo. Na jedné straně je schopnost opravit přetržený řetěz nebo vyměnit duši kola užitečná tam, kde momentálně není k dispozici žádná opravna. Na straně druhé to cyklistům umožňuje dělat si drobné opravy či pravidelnou údržbu sami a tak ušetřit.

Schopnost rozumět kolu po technické stránce, a sám si ho opravit, může být velice užitečná, protože pak mu lidé více věří coby prostředku každodenní přepravy.

Dílny na opravu kol bývají často zřizovány místními cyklistickými asociacemi, středisky pro vzdělávání dospělých nebo studentskými organizacemi. Některé z těchto opravárenských dílen jsou zaměřené na specifické cílové skupiny, jako například ženy, které často bývají při opravách kola nejisté.

Weby a literatura

- www.cyklodoprava.cz/infrastruktura/kolo-a-jina-doprava-intermodalita/
- www.cyklodoprava.cz/infrastruktura/cyklocentra/
- Příručka Mobile 2020: Cyklodopravní encyklopedie, strany 148–150, 157–160

Návaznost na dokument „Nepopsaný list papíru“

- Opatření 2.6.1. SLUŽBY

Bike it, Enjoy it

Tento dokument vznikl v rámci projektu Central MeetBike, která je realizován prostřednictvím programu CentralEurope, který je spolufinancován ERDF.

Tato lecke cyklodopravy je součástí výukových materiálů Cyklistické akademie, kterou připravilo a vydalo Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. a je k dispozici v elektronické podobě na stránkách www.cyklokference.cz.